دکتورسا لح ئیبراهیمی

سوورەی قاف ٤٥ ئایەتە

سوورەی قاف لە مەککە هاتۆتە خوارێ و بە (بسم‌الله)وە ۴۵ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دڵلاوێن.

قاف، سوێند بەم قورئـانە چاک و بەرێزە ﴿١﴾ (خەڵکـی مەککە نە تەنیـا بڕوایـان نەهێنـا) بەڵکوو سەریان سوڕما لەوەی کە لە خۆیـان پێغەمبەرێکـی ترسێنەریان بـۆ هـاتووە، ئەوانەی خوانەناس بوون وتیان ئەمە شتێ سەیر و عەجیبـە ﴿٢﴾ ئایـا وەختـێ مـردین و بـووینە خـۆڵ دووبارە زیندوو دەکرێینەوە، ئەمە گەڕانەوەیەکی دوورە (لە عەقڵ) ﴿٣﴾ ئێمە زوو زانیومـانە کە زەوی تـا چ رادەیەک لە لەشـیان کەم دەکـاتەوە و (دەیکـاتە خـۆڵ)، کتێبـی کە هەمـوو شتەکانی لە نێو خۆیدا کۆ کردوونەتەوە و پاراستوونی لای ئـێمەیە ﴿۴﴾ بەڵـێ ئەوانە قسـەی هەقیان کە بۆ هاتووە بە درۆیان خستەوە، جا هەمیشە لە کاری ئـاڵۆز و پـرش‌وبڵاوی خۆیانـدا پەرێشانن ﴿٥﴾ ئایا بە ئاسمانێ کە لە بان سەریانەوەیە بە بیرکردنەوە بۆی نانوارن کە چلۆنمان ساز داوە و ڕازاندوومانەتەوە و هیچ کون و کەلێنێکی تێـدا نییـە ﴿۶﴾ زەویمـان پـان و بەریـن ڕاخستووە و لەودا کێوگەلێ پتەومان داناوە و هەر جۆرە جووتە ڕوەکێکـی بەردڵمـان لە نێـودا رواند و شینمان کردن ﴿٧﴾ تا چاوی دڵ ڕۆشـن بکـا و ببێـتە هـۆی بیـرەوەری و پەنـد بـۆ هەر عەبدێکی حەز بکا بگەڕێتەوە ﴿٨﴾ لە ئاسمانەوە ئـاوێکی پـڕ پیـت و بەرەکەتمـان بارانـد، بە هۆی ئەو بارانەوە باغی مێوە و دانەوێڵەیـش بـۆ دروێـنە کردنمـان ڕواند ﴿٩﴾ دارە خورمـای بەرزەبـاڵایش بە هێشـووی تێـکسـمراو و بزمـار کـوتەوە ﴿١٠﴾ تـا ببێـتە ڕسـق و ڕۆزی بـۆ بەنـدەکان، و بەو بـارانە زەوی مردوویشـمان زینـدوو کـردەوە، زینـدوو کـردنەوەی مـردوویش و دەرکەوتنیان هەروایە ﴿١١﴾ بەر لەوان هۆزی نووح و خەڵکی ڕەس (چەمی ئـاراز) و سـەموود (پێغەمبەرەکانیان) بە درۆ خستنەوە ﴿١٢﴾ هۆزی عاد و فیرعەون و هـۆزی لـووتیش ﴿١٣﴾ خەڵکی ئەیکە (خاوەنانی لێڕەوار) و هۆزی توببەع هەموو پێغەمبەرەکانیان بە درۆزن دانا، جا بوونە شیاوی هەڕەشەی بەڵێن (ی خوا) ﴿١۴﴾ ئایا لە بەدیهێنانی یەکەم نـاتەوان مـاین (کە وزەمان بەسەر زیندووکردنەوەی ڕۆژی بەرێدا نەبێ)، نا؛ بەڵکوو ئەوانە لە ئافراندنی تازەی خوا لە شکدان ﴿١٥﴾ نوکتە: لە بەشـی مەجـوس دوکتـور فەریـدوە جـدی لە دایـرةالمعـارفی خۆیـدا وبسـتانیش بـابی زەردەشـت بە خەڵکـی ئازربایجان لای چۆمی ئەرەس دەزانن و بروس مێژو نوس و پێشـەوای کلدانی کە لە سـەدەی سێهەمی بەر لەزایـین ژیـاوە زەردەشتی بە هەوەڵـین ئاڵقەی زنجیرەیرە گەزی ماد زانیوە تور و دانگین لەروی بەردی ئاستانەی دەورەی سومێری کە دەگەڕێتەوەبو ٣٠٠٠ سـاڵ بەر لە دایـک بـوونی عیسا لەسەر ئەو بەردانە ناوی (کوردکا)ی خوێندوتهۆە و ئەو ٢ بەردەیشی لە ئوروسەر زەوی ئیبراهیم–ی کوری ئازەر وەزیری نمرود (ئەبـو حەفـس عومەربن عەلی بن عادل حەنبەلـی دیمەشقی لە ٨٨ مـانگی بەدوا مـردوە تەفسـیری ١٨ بەرگـی و بەرگـی ١١ پەڕەی ٥٠١ تەفسـیری قـور تـوبی جامیعی بۆئە حکامی قورئان ٢٠ بەرگی (شەپۆل)

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتورسالح ئیبراهیمی

دیارە ئێمە مرۆڤمان بەدیهێناوە و دەیشزانین چۆن خەیالاتی بە دڵدا دێ، ئێمە بۆ ئەو لە شادەماری لاملی نێزیکترین ﴿١٦﴾ بێنەوە بیرکاتێ کە دوو مەلائیکە لە لای ڕاست و لای چەپی مرۆڤ دانیشتوون و کردەوەی دەنووسن ﴿١٧﴾ مرۆڤ هیچ قسەیەک ناکا مەگەر مەلائیکەیەک چاوەدێری ئەم قسەیە ﴿١٨﴾ بوورانەوە و لەسەرخۆ چوونی ئاویلکەدانی گیانەللادان هات و وا دیاری دا کە هەر ئەمەیشە کە تۆ نەتدەویست تووشی بی ﴿١٩﴾ فوو بە کەڵەشاخ و شەیپووردا دەکرێ، ئەو ڕۆژە، ڕۆژی بەڵێنی هەڕەشە وەدیهاتنی خودایە ﴿٢٠﴾ هەر مرۆڤێک دێتە (مەحشەر)، لە حاڵێکدا لێخوڕ و شایەدی لەگەڵە ﴿٢١﴾ (بەو دەوترێ:) تۆ لەمە (شانۆی ڕۆژی حەشر) غافڵ و بێئاگا بووی، جا ئێمە پەردەمان لە پێش چاوی تۆ لادا، جا ئەمڕۆ چاوت تیژبینە! ﴿٢٢﴾ پەری هاونشینی ئەو دەڵێ: ئەمەیە ئەوەی لای من ئامادەیە ﴿٢٣﴾ (خوا فەرمان ئەدا) بە هەردووکتان تووری هەڵدەنە نێو دۆزەهە، هەر ناسپاسێکی ڕقلەدڵ و خۆبەزلزان ﴿٢٤﴾ (ئەوە) کە بەرگری خێرە، دەسدرێژکەرە و لە دوودڵیدایە (و تەنانەت خەڵکی تریش دەخاتە دوودڵی) ﴿٢٥﴾ کەسێ بوو کە وێرای خودا شتی دیکەیشی دەپەرست، بیخەنە نێو ئازاری سەختەوە ﴿٢٦﴾ هاونشینەکەی دەڵێ: ئەی پەروەرێنەری ئێمە! من ئەوم نەکردە سەرکێش و ملبادەر، بەڵکوو خۆی سەخت لارێ بوو ﴿٢٧﴾ خوا دەڵێ: لای من شەڕەقسە مەکەن، بەر لەمە هەڕەشەم لێکردوون (جێی قسەم بۆ نەهێشتوونەتەوە) ﴿٢٨﴾ قسە لە کن من ناگۆڕدرێ و هیچ جۆرە ستەمێ لە بەندەکانم ناکەم ﴿٢٩﴾ ڕۆژێ کە بە دۆزەهە دەڵێین: ئایا تەژی بووی؟ دەڵێ: ئایا زیاتر لەوە هەیە؟ ﴿٣٠﴾ (لەو ڕۆژەدا) بەهەشت بۆ خۆپارێزان نێزیک دەکرێتەوە، لێیان دوور نییە ﴿٣١﴾ کە ئەمە بۆ ئەو کەسانەی بەرەو خوا گەڕاونەوە و خۆپارێز بوون سۆز دراوە ﴿٣٢﴾ ئەمە ئەوەیە کە بەڵێنتان پێدرابوو، بۆ هەر تۆبەکارێکی خۆپارێز ﴿٣٣﴾ (بەوانە دەوترێ:) بە سەلامەت بڕۆنە بەهەشت، ئەمڕۆ ڕۆژێکی هەمیشەیی و هەرمانە ﴿٣٤﴾ هەرچی بیانەوێ بۆیان ئامادەیە، زیاد لەوەش لای ئێمە هەیە ﴿٣٥﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

ئێمە فرە چین و بەرەن کە لە پێش ئەوانەدا بوون قڕ تێخستوون، لەمانەیش بەهێزتر بوون فرە ولأتیان پشکنیون، ئاخۆ ئەوان هیچ دەرەتانیان بۆ رەخسا، تا خۆ رزگار بکەن؟ ﴿٣٦﴾ لەم قسەدا بۆ کەسانێ کە دلزیندوو و ژیرە یا باشی گوێ لێدەگرێ و بیریشی هەر لە لایەتی دەبێتە هۆی بیرکردنەوە و پەند وەرگرتن ﴿٣٧﴾ ئێمە ئاسمانەکان و زەوی و ئەوەی لە نێوان ئەواندایە لە شەش رۆژ (دەوران)دا خولقاندمان و رەنج و شەکەتی و ماندوو بوونێکیشمان پێ نەگەیی ﴿٣٨﴾ جا لە راست ئەوەی ئەوانە دەیلێن خۆراگر بە و پاکی و بێخەوشی پەروەرێنەرت بەر لە گزینگی تاوهەلأت و بەر لە خۆرئاوا بلێ ﴿٣٩﴾ لە بەشێ لە شەو دوای هەر سوژدەیەک پەسنی پاکی خوا بلێ ﴿٤٠﴾ گوێ رابگرە (و چاوەنوارِ بە) رۆژێک کە جارچی لە شوێنێکی نێزیکەوە هاوار دەکا و جار دەکێشێ ﴿٤١﴾ رۆژێ کە ئەو هاوارە بە هەق دەبیسن، ئەو رۆژە رۆژی هاتنە دەرەوەیە (لە گۆڕ) ﴿٤٢﴾ هەر ئێمەین کە زیندوو دەکەینەوە و دەمرێنین و گەرانەوەیش تەنیا بۆ لای ئێمەیە ﴿٤٣﴾ رۆژێ کە زەوی لەوان دەم ئەکاتەوە و بە تالووکە دێنە دەرێ، ئەم کۆ کردنەوە بۆ ئێمە ئاسانە ﴿٤٤﴾ ئێمە بەوەی کە دەیلێن ئاگاترین و تۆ بەسەر ئەواندا زاڵ نیت، جا هەرکەس لە بەلێنی ئازاردانی من دەترسێ بە قورئان پەندی بدە ﴿٤٥﴾

سوورەی زاریات ٦٠ ئایەتە

سوورەی زاریات لە مەککە هاتۆتە خوارێ و بە (بسم‌الله)وە ۶۰ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دلاوێن.

سوێند بەو بایانەی دەتوانن بلاو بکەنەوە کە هەور (و خۆل و خاک و تۆی گژوگیا) دێنێ و دەبا ﴿١﴾ سوێند بەو هەورانەی گرانبارن کە باری قورس (ی باران) هەلدەگرن ﴿٢﴾ سوێند بەوانەی (کەشتیگەلێ) کە بە ئاسانی دەرۆن ﴿٣﴾ سوێند بە پەریگەلێ کە کار دابەش دەکەن ﴿٤﴾ (سوێند بە هەموو ئەوانە) ئەوەی بەلێنتان پێدراوە راستە ﴿٥﴾ رۆژی جەزا (و سزای کردەوە) هاتنییە (و هەر دێ) ﴿٦﴾